

§ 72

Dnr 2022.3134

Verksamhetsplan 2023

Direktionens beslut

Direktionen beslutar att anta förslag till Verksamhetsplan 2023.

Beskrivning av ärendet

Direktionen ska för varje år besluta om en verksamhetsplan för miljöförbundets verksamhet. Verksamhetsplanen består av textdel samt en redovisning av fördelningen av timmar som planeras för tillsyn.

Underlag

Tjänsteutlåtande daterat 2022-12-02.

Bilaga

Verksamhetsplan 2023

TEW

Verksamhetsplan 2023 Söderåsens miljöförbund

Antagen av Söderåsens miljöförbund 2022-12-13 § 72

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Söderåsens miljöförbund	sid 3
2. Övergripande mål och delmål	sid 4
3. Metod och resurs	sid 9
3.1. Behovsutredning	
3.2. Tillsyn och tillsynsplanering	
3.3. Uppföljning av mål och nyckeltal	
3.4. Personal	
3.5. Hur vi arbetar med service och kvalitet	
4. Planerad verksamhet inom kontroll, tillsyn och miljöövervakning	sid 11
4.1. Livsmedel	
4.2. Tobak, e-cigarett, receptfria läkemedel och folköl	
4.3. Animaliska biprodukter	
4.4. Hälsoskydd	
4.5. Miljöskydd	
4.6. Förorenade områden	
4.7. Lantbruk	
4.8. Små avlopp	
4.9. Miljöövervakning, strandskydd, naturmiljö mm	
4.10. Tillsyn över vattenskyddsområden	
4.11. Sprängämnesprekursorer	
4.12. Renhållning	
5. Planerad verksamhet inom rådgivning, uppdragsverksamhet och stöd	sid 28
5.1. Energi- och klimatrådgivning	
5.2. Uppdrag för medlemskommunerna	
5.3. Stöd till medlemskommunerna	
6. Planerad verksamhet inom administration och internt stöd	sid 29
6.1. Administration och internt stöd	

1. Söderåsens miljöförbund

Söderåsens miljöförbund är ett kommunalförbund som består av medlemskommunerna Bjuv, Klippan, Perstorp, Svalöv och Örkeljunga kommun. Förbundet bildades den 1 september 2009 och tog då över medlemskommunernas ansvar för myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt andra uppgifter som enligt lag skall fullgöras av kommunala miljönämnder. Förbundet har också en viktig roll som stöd åt medlemskommunerna och ska besvara remisser från medlemskommunerna, bistå med expertkunskap, svara för information inom verksamhetsområdet samt delta i kommunernas krisberedskap. Vi kan också åta oss uppdrag som ansluter till vårt verksamhetsområde.

Vårt arbete kan indelas i tre huvudkategorier:

- Myndighetsuppgifter
- Stöd till medlemskommunerna
- Uppdrag för medlemskommuner

Denna verksamhetsplan styr myndighetsuppgifterna och stödet till medlemskommunerna. Uppdragens innehåll regleras i avtal med respektive uppdragsgivare.

Direktionen har fastställt övergripande mål, ekonomiska mål samt mål för personal.

Övergripande mål

Miljöförbundet skall verka för en hållbar utveckling, både i sin roll som stöd åt medlemskommunerna och i sin myndighetsroll.

Tillsynen ska vara riskbaserad och främst vara förebyggande.

Förbundet skall inom medlemskommunerna bedriva en effektiv och rättssäker myndighetsutövning. Verksamheten skall kännetecknas av kunskap, tydlighet och ett gott bemötande.

Ekonomiskt mål

Avgifter (timtaxan) för kontroll och tillsyn ska uppnå full kostnadstäckning.

Överskott på 1,5 % av omsättningen.

Mål för personal

Förbundet skall vara en arbetsplats där personalen trivs och känner stolthet över det vi presterar. Gemenskap, trygghet och arbetsglädje är grunden för ett gott arbete.

Alla medarbetare ska ges möjlighet till utveckling.

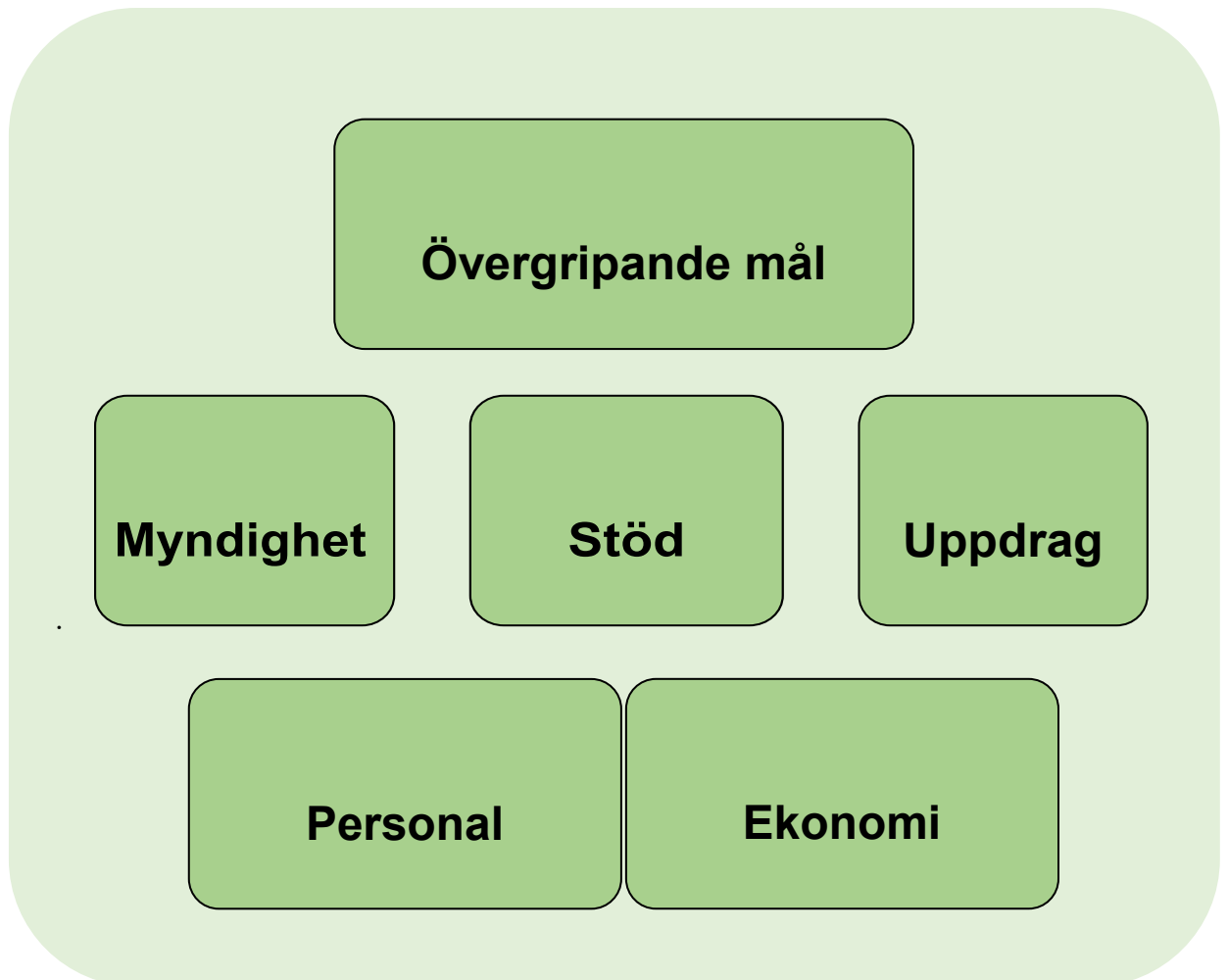
2. Övergripande mål och delmål

Det övergripande målet utgör det vi ska åstadkomma, ekonomi och personal är resurserna vi har att tillgå för detta.

För att nå det övergripande målet hållbar utveckling arbetar förbundet på tre olika sätt: som myndighet, som stöd och genom uppdrag för medlemskommunerna.

Målen för ekonomi och personal har brutits ner i delmål. Delmål har också tagits fram för myndighetsuppgifterna, stöd och uppdrag. Delmålen ska tillsammans ge en helhet som gör att vi når det övergripande målet.

Genom indikatorer för varje delmål förtydligar och preciserar vi ytterligare, det ger oss också en möjlighet att följa upp och mäta hur vi uppfyller varje delmål.

Övergripande mål

Miljöförbundet skall verka för en hållbar utveckling, både i sin roll som stöd åt medlemskommunerna och i sin myndighetsroll.

Indikatorer

De 16 miljö kvalitetsmålen, de nationella målen för livsmedelskontroll samt folkhälsomålen ska vara synliggjorda i förbundets verksamhetsplan.

Projekt och aktiviteter i verksamhetsplanen ska ha en tydlig koppling till dessa nationella mål och i förekommande fall kommunernas lokala miljömål.

Delmål för verksamhetens tre områden: Myndighet, Stöd, Uppdrag

Myndighet

1. Riskbaserad och förebyggande tillsyn

Indikatorer:

Verksamhetsplan som baseras på risk- och erfarenhetsbedömning finns för varje kalenderår.

2. Rättssäker och professionell myndighetsutövning

Indikatorer:

Kunderna ska uppleva ett respektfullt och gott bemötande.

Beslut skall vara välgrundade, motiverade och tydligt formulerade.

Alla bedöms lika inför lagen. Risk för jäv och opartiskhet får inte förekomma inom förbundet. Finns det risk för jäv i något myndighetsärende så uppdras till annan kommuns miljönämnd att utföra arbetet.

Överklagade ärenden ska inte underkännas av högre instans på grund av formella felaktigheter i prövningen.

3. Handläggning av ärenden ska ske så snabbt, enkelt och billigt som möjligt

Indikatorer:

Handläggningstiden ska normalt inte överskrida tiden som anges enligt SKR:s underlag för taxa.

Skriftliga rutiner samt beslutsmallar ska finnas för alla vanligt förekommande ärenden.

Stöd

1. Medlemskommunerna ska få stöd och närvaro inom förbundets sakområde

Indikatorer:

Förbundet skall delta i kommunernas fysiska planering

Förbundet skall bistå kommunerna i deras krisberedskap

2. Företag och enskilda ska erbjudas samma service som om myndigheten var inordnad i kommunen

Indikatorer:

Söderåsens miljöförbund ska ha minst 70 NKI i SKR:s undersökning INSIKT.

Uppdrag

1. Genom uppdragen ska förbundet hjälpa till att utveckla kommunernas miljöarbete

Indikatorer:

Varje kalenderår ska det finnas en aktuell plan för uppdragsverksamheten i de medlemskommuner som anlitar miljöförbundet.

Delmål för våra resurser: Personal och Ekonomi

Personal

1. Stolthet, gemenskap, trygghet och arbetsglädje

Indikatorer:

Ett strukturerat arbetsmiljöarbete utifrån arbetsmiljöpolicy. Rutinen för arbetsmiljöarbetet följs, som bl.a. innefattar årlig handlingsplan och skyddsron.

Sjukfrånvaron hos förbundets medarbetare ska som målsättning (kort respektive långtid) inte vara högre än 3 %.

Personalomsättning ska inte vara högre än 10 % exklusive pensionsavgångar.

Medarbetarenkäter och lönekartläggning ska genomföras.

2. Utveckling

Indikatorer:

Kompetensförsörjningsplan skall finnas.

Tid för kurser läggs in i personliga verksamhetsplanen.

Ekonomiska mål

1. Effektiv organisation och arbetssätt

Indikatorer:

Ett strukturerat arbete med den interna kontrollen. Ett antal nyckeltal ska tas fram och följas upp.

Kontrollen utgörs av risk- och väsentlighetsanalys, plan för internkontroll, åtgärder samt återrapportering till direktionen.

Tidsåtgången som anges i behovsutredning och taxa grundas på SKR:s underlag.

Rutiner och skrivmallar ska finnas för frekventa ärenden.

2. Taxa och avgifter som baseras på självkostnad och kan jämföras med andra kommuner, företrädesvis inom Familjen Helsingborg

Indikatorer:

Beräkningsunderlag och ingående parametrar som kan jämföras.

3. Rättvist avgiftsuttag

Indikatorer:

Ordning på objektsregister i Vision så att alla verksamheter har korrekt klassning för årlig avgift.

Alla handläggare tillämpar taxan på samma sätt.

Fakturerar timavgift efter utförd tillsyn och handläggning enligt taxa.

Efter fakturering följer vi upp och driver in betalningen.

3. Metod och resurs

3.1 Behovsutredning

För 2021 togs en ny behovsutredning fram som speglar åren 2021 – 2023. Inför 2023 har en aktualisering skett. Behovsutredningen är indelad i våra olika tillsynsområden och beskriver mängden verksamheter som betalar en årlig livsmedels- och/eller miljötillsynsavgift, mängden tillsynsobjekt i övrigt och inkommande ärenden. Behovsutredningen beskriver speglar vårt planerade arbete utifrån de nationella miljömålen, folkhälsomålen och livsmedelsmålen, nationella och regionala tillsynsprojekt samt stöd till medlemskommunerna och uppdragsverksamhet. Med utgångspunkt i behoven har sedan en prioritering skett utifrån tillgängliga resurser och resulterat i en plan för tillsynen.

3.2. Tillsyn och tillsynsplanering

Tillsyn bedrivs för att säkerställa att lagstiftningen efterlevs. Detta är viktigt inte bara utifrån miljö- och hälsoskyddssynpunkt, utan även utifrån rättvisesynpunkt. Illegala genvägar ska inte löna sig! En annan viktig aspekt är miljöhänsyn som konkurrensmedel. Allt fler företag certifierar sig enligt ISO etc. och många får också krav från beställare för att kunna leverera sina varor.

Inom den löpande tillsynen arbetar vi om möjligt i projektform för att på ett tydligare sätt koppla samman tillsynen med miljö kvalitetsmålen. Projekten utförs antingen inom ett geografiskt område eller tar sikte på en sakfråga.

Tillsynen ska vara riskbaserad. För alla tillsynsområden upprättas tillsynsplaner, som redovisar när en verksamhet/bransch kommer att få tillsyn och kontroll.

Tillsynsplanen baseras på den risk eller påverkan som verksamheterna kan ha, antingen utifrån en risk- och erfarenhetsklassning ner på företagsnivå som inom livsmedelskontrollen, eller på en mer övergripande risk för branschen som helhet.

För 2023 gäller följande förutsättningar

Med hänsyn tagen till befintliga resurser och de prioriteringar som krävts och som beskrivs inom varje verksamhetsområde bedöms miljöförbundet i stort ha tillräckliga resurser för att på ett godtagbart sätt utöva myndighetsuppdraget. Belastande inför år 2023 är den fortsatta osäkerheten kring Bjuvs medlemskap.

3.3 Uppföljning av mål och nyckeltal

Verksamhetsplanen följs upp och redovisas för direktionen minst 2 gånger under året.

Uppföljningen baseras till största delen på uppgifter som hämtas ur förbundets ärendehanteringssystem Vision. Mjuka frågor som personalens trivsel och hur vi uppfattas vad gäller service och tillgänglighet mäts via enkäter.

3.4 Personal

Under ett normalår är målsättningen att Söderåsens miljöförbund ska ha tillgängliga personalresurser motsvarande ca 28 årsarbetskrafter. I dessa ingår då också energi- och klimatrådgivare för alla kommunerna. Utöver dessa kan projektanställning ske om behov föreligger och anställningen kan finansieras.

Inför 2023 har miljöförbundet i stort sätt balans i personalresurserna.

3.5. Hur vi arbetar med service och kvalitet

Tillgänglighet

Vi ska ha hög tillgänglighet via e-post och telefon. E-post som innehåller klagomål, frågor eller där vi väcker ett nytt ärende ska få bekräftelse på att ett meddelande mottagits senast inom två arbetsdagar. Telefonsamtal ska under kontorstid alltid nå expeditionen eller någon handläggare på miljöförbundet.

Bra hemsida

Vi ska ha en uppdaterad hemsida. Blanketter och information ska finnas lätt tillgängligt.

Vara synliga

Vi ska ha regelbunden kontakt med företagare inom olika branscher genom företagsträffar, näringslivsträffar och dylikt i de olika kommunerna

Rättssäkerhet

Beslut som överklagas ska inte ändras av högre instans på grund av felaktig formell handläggning. De ska inte heller falla på att vi inte varit uppdaterade och inte tagit del av prejudicerande domar. Beslut och andra skrivelser ska vara motiverade och tydligt skrivna att mottagaren förstår innehållet.

Service

Vi ska ha ett serviceinriktat och respektfullt förhållningssätt. Som myndighet kan vi inte agera konsult, men vi ska ge råd inom ramen för tillsyn.

4. Planerad verksamhet inom kontroll, tillsyn och miljöövervakning

4.1. Livsmedel

Livsmedelskontrollen syftar till att människor ska få säkra livsmedel och inte bli sjuka av mat och dricksvatten som de konsumerar. De ska heller inte bli lurade av vad maten innehåller eller vad som står på menyn eller i annan livsmedelsinformation.

Mål för tillsynen

De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan finns i Sveriges nationella kontrollplan. Det finns fyra övergripande mål:

- Konsumenterna får säkra livsmedel, inkl. dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande djuren och växterna är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

De övergripande målen är nedbrutna i fokusområden med operativa mål som gäller för en treårsperiod. Från och med 2023 är nya operativa mål identifierade. De operativa målen gäller för 2023–2025 och ger en inriktning och prioritering av riskbaserade kontrollinsatser. Kontrollinsatserna och inriktningarna för den kommande treårsperioden fokuserar mycket på första ledet i livsmedelskedjan så som industrier, grossister och importörer, utöver det finns det även kontrollinsatser som berör hela livsmedelskedjan till slutkonsument. Kontroll enligt de operativa målen är en del av den planerade kontrollen och kontrolleras löpande i våra berörda anläggningar.

För att uppnå de övergripande målen utför miljöförbundet kontroller av samtliga registrerade verksamheter i enlighet med vår kontrollplan. Kontrollen utgår ifrån de risker som finns och de erfarenheter som myndigheten har av verksamheten.

Inför 2023 har kontrollintervallen setts över och ändrats till att stämma bättre överens med Livsmedelsverkets riktlinjer.

Följande planeringsintervall används från och med 2023:

Verksamheter med 4 timmar eller mer i årlig kontrolltid planeras få minst ett besök varje år.

Verksamheter med 2–3,5 timmar i årlig kontrolltid planeras få besök vartannat år.

Verksamheter med 1–1,5 timmar planeras få besök vart tredje år.

När det gäller dricksvatten skiljer kontrollintervallen sig åt då fokus ligger på riskerna. Större vattenverk får kontroll årligen, distributionsanläggningar får kontroll vart annat år och små vattenverk får kontroll vart tredje år.

Ambitionen är att alla nyregistrerade anläggningar ska få ett första kontrollbesök inom en månad från att de startat. För att öka livsmedelssäkerheten är det viktigt att snabbt kontrollera nya anläggningar och få en dialog med verksamhetsutövarna.

Utöver de övergripande målen för livsmedelskontrollen har fyra fokusområden identifierats: säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

Fokusområdena är gemensamma för hela livsmedelskedjan och för hela Sveriges livsmedelskontroll.

De operativa 17 operativa målen som berör kommunernas kontroll ska delas upp på en treårsperiod. De mål miljöförbundet väljer under 2023 att arbeta med är följande:

- *Operativt mål nr 3 Nyckelhålmärkning*
Nyckelhålmärkningen har till syfte att göra det lättare för konsumenterna att välja hälsosammare alternativ inom vissa livsmedelsgrupper. Kontroll kommer att ske hos tillverkare och huvudkontor med ansvar för Nyckelhålmärkning av färdigförpackade livsmedel. Syftet med kontrollen är att säkerställa att livsmedlen uppfyller lagstiftningens krav för att få märkas med Nyckelhålet. Lagstiftningen för Nyckelhålmärkning har reviderats 2021 för vissa livsmedelsgrupper, kontrollen ska verifiera att verksamheterna är uppdaterade.
- *Operativt mål nr 6 Livsmedelsinformation via e-handel*
Försäljning av livsmedel via e-handel har ökat de senaste åren. Försäljningen av kosttillskott via e-handel är störst. Kontrollen måste implementera en mer regelbunden tillsyn av e-handel. Kontrollen kommer därför att fokusera på e-handel av kosttillskott och konfektyr. Syftet med målet är att konsumenterna ska få korrekt information om livsmedlen innan ett köp genomförs.
- *Operativt mål nr 9 Skyddade beteckningar*
Kontroll ska utföras på huvudkontor och grossister för att kontrollera att vilseledande eller bedrägliga förfaranden med märkning av skyddade beteckningar minimeras. Skyddade beteckningar och dess regler kan tillgodose konsumenternas behov av livsmedel med speciella egenskaper. Det finns skydd för exempel ursprungsgaranti, särskild produktionsmetod eller råvaror från en viss region med ett känt geografiskt ursprung. Kontroll av skyddade beteckningar kommer även att kontrolleras i restauranger, pizzerior och gatukök även om de inte omfattas av det operativa målet.
- *Operativt mål nr 16 Glykoalkaloider i potatis*
Kontrollen gäller för hela kedjan från odlad potatis till slutkonsument däribland förädling av potatis i tidigt led. Miljöförbundets kontroll kommer fokusera på detaljhandeln och deras förvaring av potatis. Miljöförbundet kommer även kontrollera grossister och huvudkontor som köper och säljer potatis. När potatisen utsätts för ljus bildas glykoalkaloider och potatisen blir grön. Glykoalkaloider är en typ av gift som är farligt att förtära för konsumenten. Syftet med målet är att höja kunskapen om glykoalkaloider hos verksamheterna.

Under 2023 kommer livsmedelsgruppen informera verksamheterna om två av de kommande operativa målen. Detta för att uppmärksamma företagarna om kontrollen samt lagstiftningen så att de hinner förbereda sig innan den faktiska kontrollen sker. De målen är nummer 5 om utsläppande av ekologiska varor och nummer 12 om utsläppande av honung på marknaden.

Livsmedelsgruppen startar året 2023 med full bemanning. En planering av kontrollen har lagts med tanke på de verksamheter som ska besökas under året med fokus på risk och tillsynstid.

Då det fortfarande finns osäkerheter kring Bjuvs eventuella utträde och exakt när detta kommer att ske har planeringen utgått från att miljöförbundet är fem kommuner även 2023. Om/när Bjuv lämnar förbundet kommer planen fortsatt att ligga kvar men att de verksamheter som tillhör

Bjuv tas bort från planeringen. De verksamheter som har höga risker, känsliga konsumenter eller är i tidigt led så som tillverkare och grossister prioriteras att kontrolleras tidigt på året. Även de verksamheter som ligger i erfarenhetsklass C och behöver förstärkt kontroll prioriteras till första halvåret 2023.

Livsmedelskontrollen nationellt är under utveckling och det är mycket nytt som händer inom livsmedelskontrollen. Nytt för 2023 är att livsmedel börjar med efterdebitering den 1 januari. Taxan har gjorts om 2022 och information i nyhetsbrev om taxa och efterdebitering är återkommande för att verksamheterna ska känna sig informerade. Dricksvattenkontrollen kommer att arbeta utifrån det nya dricksvattendirektivet som träder i kraft 1 januari. Där finns en del förändringar som behöver implementeras i kontrollen. Fokus på de större vattenverken kommer vara att se över deras undersökningsprogram enligt det nya direktivet. Distributionsanläggningarna kommer kontrolleras med fokus på läcklagningar i ledningsnätet. Nyheter i dricksvattendirektivet för de små vattenverk är att det blir enklare. Verksamheterna behöver inte utföra lika många provtagningar och krav på faroanalys tas bort. Dricksvattenkontrollen kommer att fysiskt besöka de små vattenverken för att i kontrollen få en dialog om de nya förenklarna samt att verksamheterna lättare kan ställa frågor.

Under 2023 ska alla kommuner i Sverige klassa om sina registrerade livsmedelsverksamheter enligt den nya riskklassningsmodellen som är framtagen av Livsmedelsverket. För detta har livsmedelsgruppen fått extra resurser. Omklassningen kommer i första hand att ske digitalt genom e-tjänster eller via internet.

Livsmedelsverket samordnar varje år nationella kontrollprojekt där landets kontrollmyndigheter bjuds in att delta. Miljöförbundets ambition är att delta i projekten i så stor utsträckning som möjligt då de förutom att höja kvaliteten i kontrollen även bidrar till kompetenshöjning hos personalen. 2023 kommer endast ett projekt att pågå, det är operativt mål 16 om glykoalkaloider i potatis som miljöförbundet kommer delta i. Miljösamverkan Skåne har under 2022 tagit fram verktyg till kontrollen med e-handel, därtill är ett av de operativa målen från Livsmedelsverket om e-handel. Det blir inget samlat projekt men en implementering av det nya materialet i kontrollen 2023.

Vidare kommer fokus för kontroll av tillagningsköken inom skola och omsorg ligga på underhåll samt matsvinn och återanvändning av mat i köken. På mottagningsköken inom skola och omsorg kommer kontrollen fokusera på rengöring, personlig hygien och skadedjur.

Övriga prioriteringar

Från och med hösten 2022 har livsmedelsgruppen börjat att skicka ut nyhetsbrev till alla registrerade livsmedelsverksamheter. Ambitionen är att fortsätta skicka ut nyhetsbrev fyra gånger om året så att det blir en kontinuerlig service till verksamheterna med vad som är på gång inom livsmedelskontrollen.

Bortprioriteringar

Under 2022 har livsmedelsgruppen arbetat in all skuld från åren 2020–2021. Endast de verksamheter som inte besökts alls under 2022 kommer att ha en kontrollskuld som ska hanteras under 2023 och 2024. Kontrollskulden till 2023 kommer att ligga på cirka 320 timmar. Eftersom livsmedelskontrollen startar med efterdebitering från och med 2023 så kommer all skuld att arbetas av gratis då verksamheten redan delvis betalat för kontrollen i 1–2 år. ”Gratistiden” kommer att synas i avgiftsbeslutet till de berörda verksamheterna.

Inför 2023 har prioriteringar i arbetet gjorts.

Följande har tagits bort från verksamhetsplanen:

- Fuskkontroll, 100h
- Kontroll vid marknader och festivaler, 100h
- Samsyn inom gruppen och att gå två på kontroll, 100h
- Kontaktmaterial – material i kontakt med livsmedel, 40h
- Omklassning av alla livsmedelsverksamheter, 287h
- Rådgivning, 100h

Totalt har 727 timmar tagits bort.

Bortprioritering på rådgivning har gjorts då miljöförbundet får en ny hemsida i slutet av 2022. Det arbete som lagts ner 2022 på att förenkla och förtydliga informationen på hemsidan, tillsammans med utskick av nyhetsbrev och fortsatt arbete med hemsidan gör att sannolikheten att våra kunder inte hör av sig lika ofta ökar. Informationen ska kunna gå att hitta på hemsidan. Dock finns en del arbete kvar med att skapa FAQ.

En stor tidspost som har minskats till 2023 är tiden för omklassningen. Alla verksamheter ska omklassas. Hur mycket vi kommer få göra manuellt är fortfarande oklart. Mycket av informationen kommer skickas ut genom massutskick till verksamheterna. Beroende på när vi kan få e-tjänster så kommer vi ha mycket hjälp av dem då en färdig modell som Livsmedelsverket tagit fram kommer att användas av verksamheterna för att fylla i sina uppgifter och skicka dem till miljöförbundet.

4.2. Försäljningstillsyn

Området försäljningstillsyn utgör tillsyn av tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter, folköl i detaljhandeln och vissa receptfria läkemedel. Lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter, alkohollagen, samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel är alla skyddslagstiftningar. Huvudsyftet är att skydda konsumenterna, främst barn och unga, mot de skadeeffekter åldersbegränsade varor kan orsaka.

Under 2022 fick miljöförbundet ett nytt område inom försäljningstillsynen, tobaksfria nikotinprodukter. Taxan för området börjar gälla 1 januari 2023, då kommer ett arbete utföras med att registrera och klassa alla verksamheter som anmält sig. Under året kommer därefter tillsyn att utföras.

Miljöförbundet arbetar med tillståndsprövning samt tillsyn av detaljhandel med tobak. Utöver det sker också tillsyn av detaljhandel med folköl, tobaksfria nikotinprodukter, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel. En viktig del i detta arbete är att se till så att handlarna följer lagen avseende åldersgränsen på 18 år. En annan viktig del av myndighetens arbete handlar om att förhindra oseriösa och illegala inslag i handeln. Genom väl utförd och effektiv tillståndsprövning och kontroll av de olika områdena bedöms olämpliga handlare minska och handeln med åldersbegränsade varor sköts på ett mer tillfredsställande sätt.

2023 kommer kontrollköp med fokus på ålderskontroll av utföras. Miljöförbundet kommer att anställa en person över 18 år som ska köpa varor med åldersgräns. Vid ett misslyckat kontrollköp leder det till en diskussion mellan verksamheten och miljöförbundet. Miljöförbundet får inte enligt lagen sanktionera verksamheten för ett misslyckat köp.

För att uppnå de krav som ställs på myndighetens tillsynsarbete krävs att samtliga områden får tillsyn minst en gång per år. Detta är något försäljningstillsynen strävar efter dock så är endast en av fyra taxor på området uppdaterad i den grad att kontrollen kan finansieras av avgifter från verksamheterna.

Tillsyn sker enligt tillsynsplanen. Följande planeringsintervall används:

- **Detaljhandel med tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och/eller receptfria läkemedel**
Minst ett besök under året på varje objekt.
- **Rökfria serveringslokaler**
Tillsyn kommer under 2023 endast att ske på hälften av de serveringsställen som ska besökas. Fokus ligger även på information och kontroll av nyregistrerade verksamheter samt kontroll vid inkomna klagomål.
- **Rökfria butikslokaler inklusive entréer till livsmedelsbutiker**
Tillsyn kommer under 2023 endast att ske vid inkomna klagomål.

Först och främst ska de verksamheter där vi har indikationer på att reglerna om rökfria miljöer inte följs besökas för att informeras om lagstiftningen och för att kontrollera att den efterlevs.

När det gäller tillsyn för tobak sker den i två steg. Tillsynen kommer, efter att tillstånd meddelats, omfatta yttre och inre tillsyn. Detta innebär i den inre tillsynen att vi ska bevaka och pröva ändringar i bolaget och verksamheten som kan komma att påverka tobakshanteringen. Detta kan röra ändringar i styrelser, ledande positioner och ägande samt ekonomisk skötsel.

Under 2023 kommer miljöförbundet att fortsätta prioritera den yttre tillsynen fysiskt på plats i butikerna med kontroll av tobak, folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel. Den inre tillsynen på tobak kommer att utföras enligt en framtagen prioriteringsordning.

Bemanningen har ökat i försäljningstillsyngruppen. Det är nu två handläggare som delar på uppdraget vilket det även varit tidigare undantaget 2022. Fokus för den nya handläggaren kommer att vara introduktion, utbildning samt kontroll av alla områden utom tobak.

Bortprioriteringar

Det som har prioriterats bort 2023 är tillsyn av rökfria miljöer på livsmedelsbutiker, serveringar och vid entréer till livsmedelsbutiker. Kontrollen av rökfria miljöer sker vanligtvis av livsmedelsgruppen i samband med livsmedelskontroller. Tillsyn av rökfria miljöer har prioriterats bort med 292 timmar för 2023.

Kontrollen av rökfria miljöer är viktig för att säkerställa att de som inte ska, bör eller vill utsättas för tobaksrök kan sitta på uteserveringar samt ta sig in och ut ur butiker och caféer utan att riskera detta. Särskilt viktigt är det att skydda barn och ungdomar samt överkänsliga personer. Miljöförbundets bedömning är att det finns mycket att arbeta med på våra serveringsställen. Bortprioriteringen riskerar att försämra efterlevnaden av rökförbudet och att det kan komma att riktas kritik mot miljöförbundet från Länsstyrelsen som är vår tillsynsmyndighet samt kommuninvånare och verksamheter.

4.3. Animaliska biprodukter

Animaliska biprodukter (ABP) är produkter från djurriket som inte räknas som livsmedel (exempelvis matavfall, kadaver, päls och fjädrar eller stallgödsel). Syftet med kontrollen är att förhindra smittspridning samt att förhindra att livsmedelsavfall åter kommer in i livsmedelskedjan. Tillsynen samordnas med övrig tillsyn på de objekt som berörs.

Aktuella mål

Tillsynen utgår från EU-lagstiftning och den svenska lagen om foder och animaliska biprodukter, och syftar närmast till en god folkhälsa och ett gott djurhälsoläge.

Folkhälsomål

Gott skydd mot smittspridning

De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom animaliska biprodukter finns i Sveriges nationella kontrollplan. Det finns två övergripande mål:

- Medvetna verksamhetsutövare för god hantering av ABP.
- Skapa förutsättningar för en god ABP-kontroll.

Prioriteringar

Kontrollen av animaliska biprodukter delas mellan lantbruksgruppen och livsmedelsgruppen. Lantbruksgruppen har tillsyn över primärproducenterna (första ledet i livsmedelskedjan) medan livsmedelsgruppen har tillsyn på objekt där de bedriver livsmedelstillsyn.

I kommunernas kontrollansvar ingår nedgrävning av animaliska biprodukter, utlämnande och transport av matavfall, kompostering av matavfall (utom på anläggningar godkända av Jordbruksverket), förvaring i primärproduktionen, förbränning i primärproduktionen (kadaverpannor), hantering av stallgödsel och andra organiska gödselmedel (exempelvis benmjöl) samt hela ABP-kontrollen på de livsmedelsanläggningar där kommunen ansvarar för livsmedelskontrollen.

Vi har bedömt att de största riskerna finns vid kadaverhantering, hantering av slaktrester och vid styckning av kött på livsmedelsanläggningar. Det finns också en risk för att livsmedelsanläggningar lämnar ut matavfall för utfodring av exempelvis vildsvin.

Lantbruksgruppen utför kontroll av animaliska biprodukter vid tillsyn på djurhållande gårdar inom den ordinarie tillsynen. Tillsyn sker också i samband med nedskräpningsärenden där kadaver påträffas i naturen.

Livsmedel kontrollerar förvaring och transport av ABP samt att dokumentation finns och är korrekt ifylld av verksamheten. Livsmedelskontrollen kommer i första hand att kontrollera hanteringen av animaliska biprodukter i samband med händelsesstyrda ärenden så som klagomål på slaktavfall, vid upptäckt av smitta eller vid tillfälliga strömavbrott i butiker som genererar större mängder förstörda kyl- och frysförvarade livsmedel.

Mål för kontrollen

Tillsyn

- Vid ordinarie lantbrukstillsynen på djurhållande gårdar görs även en kontroll av animaliska biprodukter.
- Kompostering av matavfall.

Bortprioriteringar

- Nedgrävning av animaliska biprodukter 80 timmar
- Eftersom antalet tillsynsbesök på djurhållande gårdar har reducerats så minskar även ABP-tillsynen

Effekterna av detta kan bli att smittoriskerna ökar pga den minskande tillsynen.

4.4. Hälsoskydd

Hälsoskyddsarbetet syftar till att minska risker för olägenheter för människors hälsa.

Aktuella mål

Tillsynen kommer utföras i enlighet med följande miljömål:

- God bebyggd miljö
- Giffri miljö

Tillsynen kommer utföras i enlighet med följande folkhälsomål:

- Det tidiga livets villkor
- Boende och närmiljö

Enligt den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken har man valt att lyfta tre fokusområden inom hälsoskydd: inomhusmiljö i bostäder, bassängbad och inomhusmiljö och egenkontroll i förskolor och skolor med fokus städning. Samtliga områden arbetar vi aktivt med och uppnår de operativa målen som har satts för tillsyn 2022–2024.

Prioriteringar

Under år 2023 kommer följande verksamhetsområden att prioriteras:

Objekt med årsavgift

- Grundskolor
- Gymnasium
- Fritidshem
- Tatuering/Piercing

Objekt med timavgift

- Högskola/Folkhögskola
- Hotell, B&B, Camping eller liknande
- Vård/vårdboende/HVB
- Rökfriaskolgårdar och rökfria miljöer

Utöver ovanstående kommer även två projekt genomföras:

- Fastighetsägarens egenkontroll (2019-2023)
Under 2019-2023 kommer ett projekt genomföras med fokus på fastigheter som innehar hyresbostäder. Visionen är att alla ska bo i hälsosamma bostäder i våra fem medlemskommuner. Fastighetens och bostädernas skick samt fastighetsägarens egenkontroll kommer granskas. För vart år kommer ett visst antal fastigheter i en utvald kommun att väljas ut och tillsynas.
- Trygghet inom skönhetsvård (2019-2023)

Under 2019-2023 kommer ett projekt genomföras med fokus på Trygghet inom skönhetsvården. Visionen är att alla ska kunna besöka en hygienisk verksamhet och få en trygg och hälsosam behandling eller vård i våra fem medlemskommuner. Exempel på verksamheter är fotvård, massör, frisör, akupunktur med flera.

Om den avsatta tiden för vårdboende inte räcker till kommer tid tas från projektet Trygghet inom skönhetsvård. Vårdboenden är prioriterade pga att de som bor där inte valt det själva till skillnad från de som självmant besöker verksamheterna inom skönhetsvård.

Handläggning av inkommande anmälningsärenden och inkommande klagomål fortsätter löpande. Handläggning kommer att ske enligt prioriteringslista.

Mål för tillsynen:

- **Tillsynsbesök objekt med årsavgift**
Minst ett tillsynsbesök på objekt med årsavgift som under året enligt tillsynsplanen ska ha tillsynsbesök.
- **Tillsynsbesök timobjekt**
Objekt med timavgift kommer att besökas enligt fastställt intervall. Vi kommer även att fortsätta arbetet med de två projekten ”Fastighetsägarens egenkontroll” samt ”Trygghet inom skönhetsvård” som ska pågå 2019 - 2023. Kommunaktuell för fastighetsägarens egenkontroll kommer under 2023 vara Örskelljunga kommun.

Övriga prioriteringar

För att underlätta för allmänheten och våra verksamhetsutövare planerar vi att under året börja skicka ut nyhetsbrev. Utsicknen kommer att göras i samband med förändringar i lagstiftning, nya fakta och annat som kan vara värt att veta.

Bortprioriteringar

I behovsutredningen har vi identifierat nedanstående behov som har prioriterats bort, totalt 750 timmar.

- Idrottsplatser/idrottslokaler, 50 timmar
- Gym, 200 timmar
- Rökfria miljöer, 500 timmar

Effekten av bortprioriteringen blir att det finns en risk för människors hälsa genom att brister i ventilation, hygienrutiner, smittskydd m.m. inte upptäcks. Ofta är kunskapsnivån gällande risker för miljön och hälsa lägre hos dessa verksamhetsutövare än hos de som vi besöker årligen och behovet av tillsyn och rådgivning är därför stort.

Effekten med att inte bedriva tillsyn på rökfria miljöer blir att fler personer inkl. barn riskerar att utsättas för passiv rökning.

4.5 Miljöskydd

Miljöskydd handlar om att förbättra och trygga miljön utomhus och förhindra/förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Aktuella miljömål och åtgärdsprogram

Tillsynen utgår från miljöbalken och syftar närmast till en god miljö. Som underlag för planeringen finns de nationella miljö kvalitetsmålen, den nationella tillsynsstrategin från naturvårdsverket och vattenmyndigheternas åtgärdsprogram.

Miljömål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för att uppnå god status i sjöar och vattendrag.

Programmet har uppdaterats och gäller nu för 2022-2027:

- åtgärd 1: Alla centrala myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner som omfattas av detta åtgärdsprogram ska årligen, med början 2022, rapportera till Vattenmyndigheten vilka åtgärder som genomförts under föregående kalenderår i syfte att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inom myndighetens eller kommunens verksamhetsområde ska kunna följas.
- åtgärd 2: Kommunerna ska särskilt prioritera sin tillsyn av
  - a. miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalk (1998:808) (MB) 9 kap.
  - b. förorenade områden enligt MB 10 kap.
  - c. jordbruk och annan verksamhet enligt MB 12 kap.Detta innebär att kommunerna ska:
  - i sin tillsynsplanering, prioritera tillsyn av verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs eller riskerar att inte följas.
  - i sin tillsyn av verksamheter, ställa de krav som behövs där det finns en risk att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte kan följas på grund av påverkan från den aktuella verksamheten.
  - i sin tillsyn av förorenade områden, särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder, så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.

Kommunen ska därefter följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten genomförs de åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Om det uppstår behov av att genomföra omprövningar av tillstånd eller villkor eller återkallelser av tillstånd för att få nödvändiga åtgärder till stånd, ska kommunerna ta initiativ till att sådana administrativa åtgärder genomförs. Åtgärden ska genomföras med stöd av den förvaltningsövergripande vattenplanering som ska utarbetas enligt Kommunernas åtgärd 1. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande

Prioriteringar

Tillsyn sker enligt tillsynsplan, vilket innebär att alla företag med mer än 8 timmars kontrolltid skall få minst ett årligt besök. Övriga företag med årlig avgift besöks enligt olika intervall i tillsynsplanen. Företag som inte betalar årlig avgift s.k. timobjekt besöks enligt olika intervall i tillsynsplanen. Timobjekt kan vara både C- och U-verksamheter och med varierande inriktning. Tyngdpunkten för besök på timdebiterade objekt ligger för året inom fordons-/transportsidan, verkstadsindustrin och träindustrin men omfattar även verksamheter inom andra branscher.

Mål för tillsynen:

- Utföra tillsynsbesök på 135 st företag med årsavgift (B-, C-, och U-objekt)
- Utföra tillsynsbesök på 81 st timobjekt (C- och U-objekt)

Planen utgår fortfarande från att Bjuv kommer att ingå i förbundet även 2023 och kan därmed komma att behöva justeras något.

Fokusområden

Inom den planerade tillsynen kommer vi 2023 att lägga särskild fokus på:

- **Tillstånd** - om miljöbalkstillstånden fortfarande är relevanta för verksamheten (kopplar till Naturvårdverkets nationella tillsynstrategi)
- **Dagvattenhantering** - fokus på verksamheternas dagvattenhantering för att hindra spridning av föroreningar (kopplar både till Naturvårdverkets nationella tillsynstrategi och vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022-2027)

Bortprioriteringar

Projekt - Kartläggning av timobjekt, 450 timmar

Projektet med kartläggning av och tillsyn på verksamheter som ej finns i våra register prioriteras bort. Projektet har ett behov av 450 timmar för kartläggning samt ett första tillsynsbesök på tidigare okända verksamheter inom en eller flera utvalda branscher. Verksamheterna som kartläggs är främst ej anmälningspliktiga (U-objekt) men det kan även finnas verksamheter som borde ha anmält sin verksamhet till Söderåsens miljöförbund (C-objekt).

Effekten av att projektet bortprioriteras är att vi inte får kunskap om vilka fler verksamheter som finns i kommunerna som vi borde bedriva tillsyn hos. Ofta är kunskapsnivån gällande risker för miljön lägre hos dessa verksamhetsutövare än hos de som vi besöker årligen och behovet av tillsyn och rådgivning är därför stort.

4.6 Förorenade områden

Tillsynen är en del av miljötillsynen och bedrivs både mot pågående och nedlagda verksamheter. I vissa fall finns det inte någon ansvarig för det förorenade området, exempelvis om verksamhetsutövaren har gått i konkurs eller om verksamheten lades ner innan 1969. Om objektet är prioriterat ur ett nationellt perspektiv kan den aktuella kommunen söka bidrag för undersökning och/eller avhjälpandeåtgärder. Gruppen för förorenade områden arbetar även med prövning och tillsyn av återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål.

Aktuella miljösmål

- Giftfri miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö

Miljöförbundets arbete med förorenade områden utgår ifrån den nationella övergripande målsättningen att alla områden med mycket stor risk eller stor risk ska vara åtgärdade till 2050. Arbetet innefattar dels inkommande ärenden, dels av miljöförbundet initierade ärenden. Inkommande ärenden måste ofta prioriteras, men den egeninitierade tillsynen är troligtvis av större vikt ur miljösynpunkt eftersom den många gånger berör områden med större risk för miljön och människors hälsa, jämfört med inkommande ärenden.

Miljöförbundets egeninitierade arbete med förorenade områden utgår ifrån områdenas riskklassning enligt MIFO-metodik (metodik för inventering av förorenade områden). Först och främst prioriteras objekt i riskklass 1 och 2 (mycket stor risk och stor risk). Miljöförbundet gör för varje objekt en bedömning av ansvarsfrågan och går sedan vidare med att ställa krav på undersökning och senare eventuell sanering. Om det inte finns någon ansvarig att kräva åtgärder av kan den aktuella kommunen ansöka om statliga medel.

Miljöförbundets mål för 2023 är att fortsätta jobba med det strategiska arbetet vad gäller den egeninitierade tillsynen.

Örkelljunga, Perstorp, Klippan, Bjuv och Svalöv har inkommit med inventeringar av nedlagda deponier enligt MIFO-metodik. Riskklassning av dessa har gjorts av miljöförbundet och målet för 2023 är att få kommunerna att gå vidare med undersökningar enligt de tidsplaner som de upprättat.

Prioriteringar

Prioritering av den egeninitierade tillsynen sker utifrån riskklass enligt MIFO. Inom samma riskklass görs prioritering utifrån Vattendirektivet.

Mål för tillsynen:

- MIFO-objekt. Försöka få till stånd de markundersökningar som redan är planerade och förelägga om planer där det saknas när det gäller kommunernas deponier.
- Hantera inkommande ärenden om avhjälpande, masshantering och provtagning.
- Fokus på de föroreningar som riskerar att läcka ut till grund- eller ytvatten.
- Brandövningsplatser genomgång av nuläge och eventuellt ytterligare krav.
- Sammanställning av status i arbetet med att kartlägga och undersöka kommunernas deponier.

Inom förorenade områden bedömdes behovet för 2023 vara 1730 timmar och vi har i den nuvarande planen 1590 timmar. Det vill säga lite mer än 90 % av det identifierade behovet vilket är en förbättring från år 2022, då endast 50 % av det identifierade behovet var möjligt att resurssätta.

Under 2023 blir målsättningen att komma i balans med den egeninitierade tillsynen så att vi bättre kan leva upp till det Länsstyrelsen, Naturvårdverket och Vattenmyndigheten förväntar sig av förbundet. Länsstyrelsen har i sin tillsynsvägledning förklarat att de vill att kommunerna upprättar och förankrar en strategi för att uppnå det nationella målet att alla områden med riskklass 1 och 2 ska vara åtgärdade 2050.

Arbetet med förorenade områden är viktigt för att minska risken för eventuellt läckage av giftiga ämnen till mark och vatten.

4.7 Lantbruk

Lantbrukstillsynen handlar mycket om att minska det diffusa läckaget av växtnäringsämnen till yt- och grundvatten och att minska riskerna vid spridning och övrig hantering av kemiska bekämpningsmedel.

I tillsynen ingår också kontroll av EU:s regler för säkra livsmedel från jord till bord. Där ingår kontrollen av animaliska biprodukter och växtskyddsmedel i primärproduktionen.

Aktuella miljömål och åtgärdsprogram för miljöbalkstillsynen

Tillsynen syftar till en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Lantbrukstillsynen är också så en viktig del av vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

Miljömål

- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans och levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt odlingslandskap
- Bara naturlig försurning

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för att uppnå god status i sjöar och vattendrag

- åtgärd 2: Kommunerna behöver bedriva tillsyn så att utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskas samt att tillförseln av växtskyddsmedel minskar till vatten inom områden där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Ytterligare mål för kontrollen av växtskyddsmedel

Kontrollen syftar ytterst till att hålla maten vi äter, djurens foder och dricksvattnet fritt från växtskyddsmedelsrester (bekämpningsmedel).

De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom animaliska biprodukter finns i Sveriges nationella kontrollplan. Det finns två övergripande mål för växtskyddsmedel:

- Kontrollmyndigheterna ska ha rätt förutsättningar för att utföra en likvärdig och effektiv kontroll.
- Aktörerna ska följa reglerna så att växtskyddsmedel distribueras och hanteras på ett säkert sätt som inte medför risker för människors hälsa, djurs hälsa eller miljö.

Prioriteringar

Tillsyn sker enligt tillsynsplan, vilket innebär att alla företag med mer än 8 timmars kontrolltid ska få minst ett årligt besök, övriga företag med årlig avgift besöks enligt olika intervall i tillsynsplanen.

Vi bedriver också tillsyn bland annat över små och stora växthus, kvarnar och foderfabriker, fiskodling och försäljning av bekämpningsmedel samt mindre lantbruk och hästgårdar.

Även tillsyn på tåkter ingår här.

I lantbrukstillsynen ingår även prövning. Vissa lantbruk är anmälnings- eller tillståndspliktiga. Dessutom prövar vi bland annat tillstånd till kemisk bekämpning inom vattenskyddsområden och på vissa typer av ytor, tillstånd till gödselspridning inom och intill detaljplan och inom vattenskyddsområde, dispensansökningar från föreskrifterna om miljöhänsyn i jordbruket och tillstånd till djurhållning inom vattenskyddsområde (hantering och förvaring av ensilage och gödselmedel).

Lantbruksgruppen kommer också att prioritera att uppdatera vårt register. Vi har en känsla av att vi saknar verksamheter som borde finnas i vårt register.

Miljöförbundet bjuder regelbundet in till möten med LRF:s kommungrupper. Det vill vi fortsätta med.

Mål med tillsynen

- **Prioriterad tillsyn**
Tillsynsobjekt med årsavgift Totalt 1123 timmar.
Timobjekt lantbruk 300 timmar
- Kemikalietillsyn utifrån CLP-förordningen, 96 timmar.
- Löpande hantera inkommande handlägningsärenden. Totalt 902 timmar.
- Projekt-tillsyn på husbehovstäckter ca 40 timmar
- Branschträffar med LRF två gånger om året. Totalt 40 timmar.
- Uppdatering av vårt register 150 timmar

Övriga prioriteringar

Från och med våren 2022 har Lantbruksgruppen skickat ut miljöbladet som är ett nyhetsbrev med information om ny lagstiftning, information om oss på förbundet eller annat som kan vara av intresse till våra verksamheter. Informationen skickas ut till de lantbruksföretag som betalar årlig avgift. Ambitionen är att fortsätta skicka ut nyhetsbrev minst 2 gånger om året så att det blir en kontinuerlig service till verksamheterna med vad som är på gång inom livsmedelskontrollen.

Bortprioriteringar

Det som prioriteras bort inom lantbruk är följande:

- Timobjekt lantbruk 60 timmar
- Tillsynsprojekt lantbruk, maskinstationer, skog/lantbruk 320 timmar
- Tillsynsprojekt hästgårdar 3-10 hästar 480 timmar

Vi har behövt bortprioritera stort antal tillsynstimmar för mindre verksamheter vilket ökar risken för negativa effekter på miljön, exempelvis genom att vi inte uppmärksammar läckage av växtnäring eller kemikalier till miljön.

Tillsyn av mindre objekt som vi besöker sällan eller inte besökt alls än är dock viktig eftersom dessa verksamhetsutövare ofta har lägre kunskapsnivå gällande risker för miljön jämfört med de som vi besöker årligen.

4.8 Små avlopp och avloppsreningsverk

Tillsyn av avloppsanläggningar handlar om att minska övergödningen av våra sjöar och vattendrag, samt att skydda grundvattnet och minska risken för smittspridning.

Aktuella miljömål, folkhälsomål och åtgärdsprogram

Tillsynen utgår från miljöbalken och syftar närmast till en god miljö. Den är också en viktig del av vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

Miljömål som berör avlopp:

- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- God bebyggd miljö

Folkhälsomål som berör avlopp:

- Gott skydd mot smittspridning

Enligt Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska kommunerna prioritera tillsyn över miljöfarliga verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs eller riskerar att inte följas. Dessa verksamheter bidrar med utsläpp av prioriterade och särskilda förorenande ämnen, näringsämnen och syretärande ämnen så att miljö kvalitetsnormerna för vatten riskerar att inte följas. Detta rör verksamheter som bland annat avloppsreningsverk och små avlopp.

Prioriteringar

Miljöförbundet kommer i enlighet med tillsynsplanen bedriva tillsyn på 19 större avloppsreningsverk. Två av reningsverken kommer att läggas ner och eventuellt kommer dessa inte få tillsyn under 2023.

Därutöver är målsättningen att tillsyn ska bedrivas på omkring 200 fastigheters avloppsanläggningar under 2023. Samtidigt är det inte säkert att tillsynen hinner bedrivas inom alla utpekade områden under 2023.

Tillsynen för de små avloppen 2023 planeras bedrivas i områden enligt följande ordning:

1. **Toarps vattenskyddsområde, Perstorps kommun:** Tillsyn prioriteras för de fastigheter som ligger inom vattenskyddsområdet men även för de fastigheter som ligger i nära anslutning till området då området i stort har god genomsläpplighet och vatten transporteras snabbt i mark. Detta gäller då främst fastigheter med beteckningen Toarp och Oderljunga. Området väljs på grund av anslutningen till Toarps vattenskyddsområde som har ett vattenverk i kommunal drift som betjänar mer än 1 000 personer.
2. **Fastigheter med beteckningen Skäralid, Råröd, Allarp, Brandsberga, Ibsberga och Ljung, Klippans kommun:** Tillsynen gäller för dem som inte har blivit anslutna till det kommunala spillvattennätet. Området väljs på grund av närheten till Lilla Bäljane å, Skärån och Söderåsens nationalpark.
3. **Fastigheter i nära anslutning till Värsjön:** Gäller fastigheter som ligger omkring 500-600 meter från strandkanten. Området väljs dels eftersom Värsjön har en större badplats och dels eftersom Värsjön är ett Natura 2000-område som skyddas bland annat för dess näringsfattiga miljö.

4. **Fastigheter i nära anslutning till Lärkesholmssjön:** Gäller fastigheter som ligger omkring 500-600 meter från strandkanten. Området väljs dels eftersom Lärkesholmssjön har en större badplats och dels eftersom Lärkesholmssjön är ett Natura 2000-område som skyddas bland annat för dess näringsfattiga miljö.

Arbetet med äldre förbud har historiskt nedprioriterats inom förbundets tillsyn. För att skapa mer rättvisa och trovärdighet för miljöförbundets arbete har denna prioritering nu omvärderats. Under 2023 kommer förbundet därför att avsätta mer tid för att se till att undermåliga anläggningar med befintliga förbud åtgärdas.

Utöver den tillsyn som omnämns ovan handlägger även avloppsgruppen ansökningar om nya avloppsanläggningar, C-anmälningar för nya avloppsreningsverk, ändringsanmälningar, anståndsansökningar, ansökningar om eget omhändertagande av latrin, ansökningar om glesare slamtömning, ansökningar om längre bytesintervall för fosforfilter samt besvarar frågor från allmänheten. Detta arbete utgör drygt hälften av gruppens planerade tid.

Verksamhetsmål för tillsynen 2023:

- **Tillsyn på små avlopp**
Tillsyn på 200 stycken små avlopp ska ske under året. Till dessa räknas även klagomål och tillsynstips.
- **Uppföljning av befintliga förbud**
Uppföljning av 30 stycken tillsynsärenden där avloppsanläggningen inte har åtgärdats och förbudet för användning av avloppet har trätt i kraft.
- **Tillsyn på avloppsreningsverk**
Tillsyn på 19 avloppsreningsverk med årsavgift.

4.9 Miljöövervakning, strandskydd, naturmiljö mm

- **Bakgrundsstrålning**
Miljöförbundet utför mätning av bakgrundsstrålningen i samtliga fem medlemskommuner enligt Strålsäkerhetsmyndighetens anvisningar. Mätningen görs var sjunde månad på 10 platser. Senaste mätning gjordes i juni 2022 varför det under 2023 blir två mätningar, januari och augusti.
- **Strandskydd**
Miljöförbundet har ansvaret för tillsyn av efterlevnaden av strandskyddsbestämmelserna inom Perstorp och Örkeljunga kommuner. Arbetsområdet kommer inte att vara särskilt högprioriterat under 2023. Det kommer inte att finnas utrymme för någon aktiv kartläggning inom gällande strandskyddsområde under året utan planerad tid är knuten till inkommande remisser och information om misstänkta överträdelser. Miljösamverkan Skåne kommer att driva ett projekt inriktat på strandskydd under 2023 där vi anmält deltagande.

Arbetet har koppling till miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Sjöar och vattendrag utsätts för påverkan från många håll och många växt- och djurarter är beroende av att vattendrag får flöda fritt, och att vattenståndet kan variera naturligt. Detta kan komma i konflikt med vår önskan att bygga hus nära stranden.

Arbetet har även koppling till miljömålet ”Myllrande våtmarker” då strandzonen innehåller en del av dessa våtmarker och till ”Ett rikt växt- och djurliv” då dessa miljöer kan innehålla en hel del av våra nationellt hotade arter.

Bortprioriteringar

Aktiv tillsyn rörande strandskyddsfrågor har helt fått prioriteras bort under 2023. Det rör sig om ett begränsat antal timmar (40 timmar) men effekten kan bli att det finns överträdelser med klar påverkan på naturmiljön som inte upptäcks.

4.10 Tillsyn över vattenskyddsområden

Grundregeln är att det är den myndighet som beslutar om ett vattenskyddsområde (vanligen Länsstyrelsen) som bedriver tillsyn över att skyddsföreskrifterna följs och att området är rätt skyltat. Miljöförbundet har tagit över denna tillsyn i vårt område.

Aktuella miljömål, folkhälsomål och åtgärdsprogram

Tillsynen utgår från miljöbalken. Samtidigt är vatten vårt viktigaste livsmedel, så tillsynen påverkar även folkhälsomålen. Den är också en viktig del av vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

Miljömål:

- Grundvatten av god kvalitet
- Giftfri miljö

Folkhälsomål

- Goda matvanor och säkra livsmedel

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för att uppnå god status i sjöar och vattendrag

- åtgärd 5 c: Kommunerna behöver säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs. Kommunerna behöver särskilt bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden.

Prioriteringar

Det finns 16 vattenskyddsområden inom våra fem kommuner. En del av vattenskyddsområdena har tagits fram under 1970-talet och saknar eller har bristfälliga skyddsföreskrifter som inte uppfyller dagens krav. I Perstorp tog NSVA över driften av VA under 2020 och i Örkelljunga har driften tagits över från och med 1 januari 2021. Det innebär att en översyn pågår, och där har miljöförbundet en stöttande roll. Om behov finns så kommer miljöförbundet inleda en dialog med skyddsområdenas huvudmän om att uppdatera föreskrifterna.

Tillsynen över att skyddsföreskrifterna följs samordnas med miljötillsynen på de verksamheter som bedrivs inom vattenskyddsområdet.

Under 2023 kommer arbetet med att fungera som remissinstans/stöd för de vattenskyddsområden som är under omprövning (Stenestad, Röstånga, Örkelljunga) och upphävande (Norra- och Södra Svalöv, Ljungsgård samt Marieholm) att prioriteras.

Bortprioriteringar

Med tanke på alla omarbetningar av föreskrifter och upphävande av föreskrifter så kommer miljöförbundet att behöva prioritera bort en del av den egeninitierade tillsynen inom vattenskyddsområdena.

Reducerad tillsyn bedöms öka risken för otillåten och riskfylld verksamhet inom vattenskyddsområdena.

4.11 Sprängämnesprekursorer

Sprängämnesprekursorer är ämnen som kan bli explosiva vid kontakt med andra ämnen, exempelvis vissa gödningsmedel och kemikalier. Lagring av fyrverkerier ingår även här.

Aktuella mål

Tillsynen är kopplad till samhällsskydd och beredskap och målet är att minska möjligheterna för terrorister och andra med ont uppsåt att kunna tillverka sprängämnen.

Prioriteringar

Tillsynen samordnas med tillsynen över lantbruk och växthusföretag.

4.12 Renhållning

Renhållningsgruppen handlägger huvudsakligen ansökningar om dispens från kommunernas renhållningsordningar och klagomål på nedskräpning. Det finns olika dispenser som privatpersoner kan ansöka om. Den vanligaste dispensen som miljöförbundet handlägger är ansökan för uppehåll i avfallhämtning och ansökan om längre slamtömningsintervall.

Handläggning av dispenser utgår från de krav som ställs i renhållningsordningarna medan handläggning av nedskräpningsärenden utgår från krav som ställs i miljöbalken. Kraven i renhållningsordningarna riktar sig i stor utsträckning mot privatpersoner och därmed har gruppen mestadels kontakt med privatpersoner med varierande kunskap om och uppskattning av kraven i renhållningsordningen. Detta leder till att mycket av handläggningstiden i ett ärende läggs på rådgivning och förklaring men ibland även hantering av ifrågasättande av reglerna och en motvilja att medverka.

Resultatet blir att ärendet tar längre tid och att avgiften för den enskilde blir högre. Majoriteten av de inkomna ansökningarna beviljas och det är ytterst få som avvisas eller avslås. De ansökningar som avvisas eller avslås görs så mestadels på grund av att kraven i renhållningsordningen inte uppfylls eller att ansökan inte är komplett och därmed inte kan utgöra grund för beslut.

Antalet inkommande ansökningar har ökat något under de senaste åren. Vissa ansökningar inkommer regelbundet under året medan andra inkommer vid specifika tidpunkter på året. Ansökningar för eget omhändertagande av fosforfilter inkommer huvudsakligen i mars och september i samband med att LSR utför sina regelbundna kampanjer för hämtning av fosforfilter. Ansökningar om uppehåll i avfallshämtning och längre slamtömningsintervall inkommer utspritt över året och ofta i samband med att en tidigare dispens upphör att gälla. Nedskräpningsklagomål

inkommer regelbundet under hela året men mest frekvent under vår och tidig sommar eftersom fler personer börjar röra sig mer i naturen när vädret blir varmare.

5. Planerad verksamhet inom rådgivning, uppdragsverksamhet och stöd

5.1. Energi- och klimatrådgivning

Förbundet är projektledare och ansvarig för energi- och klimatrådgivningen i samtliga medlemskommuner. Energi- och klimatrådgivarens uppdrag är att ge kostnadsfri, oberoende och opartisk rådgivning till privatpersoner, små och medelstora företag samt organisationer. Rådgivningen finansieras av statliga medel och drivs i projektform. Projektlängden varierar mellan ett och tre år. Nuvarande projekt har förlängts med ett år och kommer därmed att fortsätta även under 2023.

Arbetet med insatsprojekten Resurseffektiva byggnader och Hela Sverige laddar som Energimyndigheten lanserade under 2021 kommer att fortsätta även under 2023. Projektens inriktning kan dock komma att ändras beroende på om nya energistöd tillkommer. Inkommande rådgivning från såväl företag, organisationer som privatpersoner har ökat och förväntas uppta en stor del av tiden även under 2023. Energi- och klimatrådgivaren kommer även att, i mån av tid, delta i lämpliga företagsträffar och på aktivitetsdagar, mässor och liknande som anordnas ute i kommunerna.

Aktuella miljömål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- God bebyggd miljö

Projekt

- Energimyndighetens insatsprojekt Resurseffektiva byggnader
- Energimyndighetens insatsprojekt Hela Sverige laddar

5.3. Stöd till medlemskommunerna

Förbundet skall bistå medlemskommunerna med expertkunskap inom området samt delta i kommunernas krisberedskapshantering.

Projekt

- Träffa räddningstjänst, handläggare inom PBL i medlemskommunerna för att diskutera gemensamma frågor och synsätt.
- Närvara vid företagsfrukostar och liknande arrangemang i kommunerna.

6. Planerad verksamhet inom administration och internt stöd

6.1. Administration och internt stöd

En väl fungerande administration underlättar och effektiviserar för handläggarna. Administrationen är också en av hörnstenarna för offentlighet och insyn från allmänhet, företag, media, förtroendevalda m fl. Området administration omfattar, diarieföring, arkivering, ekonomi, IT, nämndsadministration, posthantering, personaladministration, intern kontroll, telefonservice m.m.

Uppdrag

De senaste årens verksamhetsutveckling, med bättre planering och uppföljning har gett resultat på miljöförbundets effektivitet och produktiviteten har höjts. Detta har ökat belastningen på administrationen.

Nya och förbättrade rutiner för expediering har succesivt implementerats för att avlasta administrationen. Större ansvar ligger nu på handläggarna. Detta har till viss del kunna ge avlastning, men arbetsbördan har trots detta succesivt ökat, bl.a. då även arbetet med ekonomiassistans har utökats. Fr.o.m. 1 januari 2023 kommer expeditionen förstärkas med en halvtidstjänst.

Prioriteringar

- Under 2023 kommer administrationsgruppen fortsätta att utveckla och förbättra administrativa rutiner och arbetssätt bl.a. gällande tidpostregistrering i Vision, efterdebitering av livsmedelstillsynen, ekonomirutiner samt digitalisering.

Datum
2022-12-02

Beteckning
2022.3134

Handläggare:
Charlotte Leander
0435-78 24 20
Charlotte.leander@smfo.se

Direktionen för
Söderåsens miljöförbund

Verksamhetsplan 2023

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att anta förslag till Verksamhetsplan 2023.

Beskrivning av ärendet

Direktionen ska för varje år besluta om en verksamhetsplan för miljöförbundets verksamhet. Verksamhetsplanen består av textdel samt en redovisning av fördelningen av timmar som planeras för tillsyn.

Bilaga

Verksamhetsplan 2023

Charlotte Leander
Miljöchef/förbundschef